

Риёзус солиҳийн шарҳи / Риёзус солиҳийн шарҳи / 32-ҳадис

32 - وَعَنْ أَبِي يَحْيَىٰ صُهَيْبِ بْنِ سِنَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ! إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ؛ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ» رَوَاهُ مُسْنَدُ [2999].

32. Абу Яхё Суҳайб ибн Синон розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Мўминнинг иши ажойиб-да! Ҳар бир иш унинг учун яхшиликдир. Бу нарса фақат мўмингагина хосдир. Унга хурсандчилик етса, шукр қилади ва бу унинг учун яхшилик бўлади. Унга танглик етса, сабр қилади ва бу ҳам унинг учун яхшилик бўлади».**

Имом Муслим ривоятлари. [2999]

Шарҳ: Мўмин банда учун иймони тақозо қиладиган муҳим ишлардан бири- Аллоҳ таоло тайин қилган қазо ва қадарга рози бўлишдир. Мўмин киши ўзига етган нарсанинг етмасдан қолиши мумкин эмаслигига, ўзига етмаган нарсанинг эса етиши мумкин эмаслигига иймон келтирган бўлади. Шу эътиқодига кўра ўзига бирор хурсандчилик етса, шукр қилишга, бирор хафаликка дучор бўлса, сабр қилишга ўтади.

Бундай эътиқоднинг фақат мўминларда бўладиган улкан саодат эканини севикли Пайғамбаримиз соллаллоху алайҳи васаллам ушбу қисқа сўзлари билан тушунтириб қўйганлар.

Ушбу тушунчанинг мўминлар учун қанчалар катта бахту-саодат экани мўмин ва мўмин бўлмаган кишининг мусибатга учраган ҳолида яққол намоён бўлади.

Ҳа, бундай ажойиб бахтга эришиш учун киши фақат мўмин бўлиши ва иймони тақозосига кўра ҳаёт кечирishi лозим.

Шунинг учун ҳам баъзи уламолар ушбу ҳадисни таърифлаб: “Ушбу ҳадис

Ислоннинг ярмидир, ёки бутунлай Ислондир, дейилса ҳам ҳеч бир муболага қилинмаган бўлади”, деганлар.

Мусулмон инсоннинг ҳаёти нималардан иборат? Охири йўқ ғам-ташвиш, синовлар, азоб ва қўрқувданми? Ёки барча баланд-пастликларни қабул қила билиш, Аллоҳга мамнуният билан ибодат қилиш, Аллоҳнинг розилигига эришишга ҳаракат қилиш ва Ислон қоидаларига мувофиқ ҳаёт кечиришми? Ўзининг ва ўзгаларнинг ҳаётини мураккаблаштирмаслик, атрофдагиларга динимиз гўзаллиги ва оддийлигини кўрсата олиш учун мусулмон кишининг фикрлаш тарзи қандай бўлиши лозим?

Мусулмон инсоннинг ҳаётга нисбатан қарабини кўпчилик нотўғри талқин қилади. Агар банда Аллоҳ унга тақдир қилган ҳаётга У Зотнинг комил ҳикматига тўла ишонган, Аллоҳнинг иродасида нуқсон бўлмаслигига иймон келтирган ҳолда қараса, у Аллоҳнинг унга ажратган қисматига мамнуният ва розиликни туяди.

Солиҳ уламолар шундай деганлар: «Кўнгилсизлик ва фалокатларни неъмат ўрнида қабул қилиш лозим. Чунки улар гуноҳдан поклайди ва инсонни сабр қилишга ўргатади, бунинг эвазига эса инсон ажр олади. Инсон шундай ҳолга дучор бўлса, у ибодатда фаолроқ бўлиб қолади, Аллоҳга кўпроқ юзланади, ўзининг ожизлигини, Роббига муҳтожлигини ҳис қилади. Аллоҳ таоло бандасининг охиратдаги ҳолатини бу дунёдаги маҳрумлик билан ҳам енгиллатиши мумкин. Шундай экан, синовга учраган ҳар бир бандага сабр лозимдир. Ким сабрда мустақим бўлган ҳолда зиммасидаги вазифаларни бажара олса, Аллоҳ таолонинг мукофотини тўлиқ олади».

Сабр – Аллоҳнинг йўлидан тўсадиган ва инсонни ҳайвонга айлантирадиган нафснинг истак-хоҳишларидан ўзини тийишдир. Инсон ўзини шариат таъқиқлаган истакларни амалга оширишдан тийса, Аллоҳнинг розилиги йўлида баъзи лаззатлардан ўзини маҳрум қилса, сабр қилса, бундай инсоннинг Аллоҳ ҳузуридаги мақоми, албатта, олий бўлади. Бироқ бу масаланинг фақат бир тарафи. Айрим инсонлар бутун ҳаётларини бир азоб ва ёмонликдан иборат деб биладилар, яхшиликка умид қилиб қадам ташлашдан қўрқадилар.

Бироқ бу зинҳор инсон улкан ажрларга эга бўлиш учун Аллоҳдан синов юборишини сўраш кераклигини билдирмайди. Ҳадиси шарифларга кўра, Аллоҳ таоло еб, Аллоҳга шукр келтирган бандасига рўза тутиб, сабр қилган инсоннинг ажрини бериши мумкин. Асосийси ҳаддан ошиб, охиратдаги жазодан қочиш учун Аллоҳ таолодан бу дунёда жазолашини сўрамаслик лозим. Ахир инсон ўзига юборилган синовни кўтара олмаслиги, бу эса бутунлай аксинча натижага олиб келиши ҳам мумкин. Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам умматни бундай ишдан қайтарганлар. Аллоҳ таолонинг «Роббимиз, бизга бу дунёда ҳам яхшиликни, охиратда ҳам яхшиликни бергин ва бизни дўзах олови азобидан сақлагин», деган қавлининг ўзи мусулмонларга кифоя қилиши керак.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI